

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS ■ CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI

TERMINFO

Yhdeksästoista vuosikerta • numero 1 • 1999

Mitä hyötyä kääntäjälle tai tulkille on sanastotyöstä?

Mitä kuuluu termipalvelulle?

Valuuttasanasto

TERMINFO

19. vuosikerta • numero 1 • 1999

Julkaisija: Tekniikan Sanastokeskus ry

Kustantaja: Oy EDITA Ab

Päätoimittaja: Olli Nykänen

Toimitussihteeri: Kaisa Kuhmonen

Toimittaja: Sirpa Suhonen (Summaries)

Toimitusneuvosto: Jukka Ihanus,
Kari Kaartama, Sirpa Kuusisto-Niemi, Pertti
Laine, Markku Lammi, Olli Nykänen, Mikael
Reuter, Seija Suonuuti, Krista Varantola

Painopaikka: Oy EDITA Ab, Helsinki 1998

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Oy EDITA Ab, Lehtitilaukset,
PL 800 (Hakuninmaantie 2), 00043 EDITA
tilaukset: puh. 9800-2599 (puhelu ilmainen)
osoitteenmuutokset: puh. (09) 566 0404,
telekopio (09) 566 0353

Tilausehto

Kestotilauksena tilattu lehti tulee tilaajalle
vuodesta toiseen ilman eri uudistusta, kun-
nes tilaaja joko muuttaa tilauksen määrä-
aikaiseksi tai lopettaa sen. Tilauksen hinta on
vuoden alussa voimassa oleva hinta, joka on
painettu lehteen. Tilauksen voi keskeyttää
ennen tilauskauden loppua joko puhelimitse
tai kirjeellä. Peruutus on tehtävä vähintään
kaksi viikkoa ennen tilausjakson alkamista.
Mikäli peruutus ei saavu määräaikaan men-
nessä, laskutetaan tilaajan saamat lehdet
irtonumerohintaan sekä peruutuksen aiheut-
tamat kulut 30 mk.

Tilauhinnat Suomessa

Kestotilaus 180 mk (12 kk)

Vuositilaus 195 mk (12 kk)

Irtonumero 35 mk

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Irtonumeromyynti

EDITA-kirjakaupat Helsingissä:

Annankatu 44 ja Eteläesplanadi 4.

Muut EDITA-myyntipisteet:

Akateeminen Kirjakauppa (Lappeenranta,
Oulu, Tampere ja Vaasa),

Suomalainen Kirjakauppa (Joensuu, Jyväskylä,
Kuopio, Mikkeli ja Rovaniemi),

Turun Kansallinen Kirjakauppa.

Tilaaajarekisterin tietoja voidaan käyttää suora-
markkinoinnissa.

ISSN 0358-7517

SISÄLLYS

TSK:n juhlavuosi 3
Olli Nykänen

**Mitä hyötyä kääntäjälle tai tulkille
on sanastotyöstä?** 4
Kaisa Kuhmonen

Mitä kuuluu termipalvelulle? ... 7
Sirpa Suhonen

**WebIT/EFCOT – tietotekniikan
termitalkoot** 10
Katri Seppälä

**TDCnet – terminologiakeskusten
tietopalveluverkko** 11
Virpi Kalliokuusi

Mikä maa, mikä valuutta? 13
Olli Nykänen & Kaisa Kuhmonen

Kirjallisuutta 17

Termiharava 18

Terminfon hakemisto 1998 20

Summaries 25

Lukijapalautetta voi lähettää Tekniikan Sanastokes-
kukseen (osoite takakannessa) tai sähköpostitse
osoitteeseen terminfo@tsk.fi.

Terminfo Internetissä: <http://www.tsk.fi/ti>

TSK:n juhlavuosi

Olli Nykänen

Tekniikan Sanastokeskus ry:n perustamisesta tulee tänä vuonna kuluksi 25 vuotta. Sen kunniaksi vuoden aikana on luvassa yhtä ja toista, niin juhlaa kuin arkeakin.

Varsinainen 25-vuotisjuhla järjestetään lokakuun lopulla yhdistyksen vaalikouksen aikoihin. Suunnitelmisamme on sanastotyötä käsittelevä asiantuntijaseminaari sekä illallinen. Tarkemmat tiedot ohjelmasta ja ilmoittautumismenettelystä julkistetaan myöhemmin keväällä TSK:n www-sivustolla sekä Terminfon numerossa 2/1999.

Juhlavuoden kunniaksi aiomme myös julkaista sanastotyön iloja ja suruja valottavan kirjan, johon paraikaa kokoamme artikkeleita asiantuntijoilta. Vaikka teos keskittyykin enimmäkseen Tekniikan Sanastokeskuksen tekemään työhön, se ei suinkaan rajoitu siihen, vaan kertoo sanastotyöstä myös yleisesti tavalla, jota voidaan käyttää hyväksi vaikkapa opetuksessa. Kirjan on määrä ilmestyä syksyllä siten, että se on saatavissa viimeistään 25-vuotisseminaarissa.

Tämän vuoden viimeiseen Terminfon numeroon referoimme 25-vuotisseminaarin parhaat palat, mahdollisesti julkaisemme jonkin esitelmistä kokonaankin.

Merkkivuoden on määrä näkyä myös TSK:n www-sivuilla, joille on suunniteltu uusi ilme. Visuaalisen uudistumisen lisäksi parannamme sivuston sisältöä ja käytettävyyttä. Esimerkiksi termipalvelua voi jatkossa käyttää www-sivuilla olevan lomakkeen avulla.

Työnkin merkeissä

Enimmäkseen TSK viettää 25-vuotisjuhlaansa työn merkeissä. Kevään kuluessa saamme valmiiksi taas yhden termistönkeruu-urakan: 25 000 uutta suomenkielistä termiä Euroopan komission Eurodicautom-termipankkiin.

Euroopan komission organisoimaan Monikielinen tietoyhteiskunta-ohjelmaan (MLIS) osallistumme kolmen eri hankkeen kautta. Niistä tähän saakka merkittävin on ollut *Nordterm-Net*, joka valmistuu ensi kesänä (ks. Terminfo 2/1998). Projektin tuloksena on määrä syntyä pohjoismaisiin kieliin erikoistunut www-termipankkipalvelu, joka avautuu osoitteessa <http://www.nordterm.net>.

Muita MLIS-hankkeita, joihin TSK osallistuu, ovat eurooppalaisten sanastokeskusten välistä yhteistyöverkkoa rakentava *TDCnet* ja aivan hiljakkoin käynnistynyt *WebIT/EFCOT*, jossa aloitetaan aktiivinen tietotekniikan alan termistönhuoltotyö Internetin välityksellä (ks. s. 10).

EU-vetoisten hankkeiden lisäksi teemme tietenkin lujasti töitä myös kotimaassa. Käynnissä on muun muassa sosiaali- ja terveydenhuoltoalan käsitteprojekti sekä eräitä pienprojekteja. Termipankkirintamalla huomion kohteena on yhtäältä TEPAn (ks. <http://www.tsk.fi/tepa>), toisaalta toimiston sisäisen Osterin kartuttaminen uudella aineistolla.

Lisätietoja juhlavuoden tapahtumista voi kysyä *Olli Nykäseltä*, puh. (09) 2709 1062, s-posti olli.nykanen@tsk.fi, tai *Kaisa Kuhmoselta*, puh. (09) 2709 1063, s-posti kaisa.kuhmonen@tsk.fi.

Mitä hyötyä kääntäjälle tai tulkille on sanastotyöstä?

Kaisa Kuhmonen

Erikoisalojen kääntäjät ja tulkit joutuvat usein kamppailemaan termien ja muiden erikoiskielen ilmauksien kanssa. Terminologinen sanastotyö on keino hallita termistön aiheuttamia ongelmia.

Terminologian teoria on perinteisesti suuntautunut normatiiviseen sanastotyöhön, joka pyrkii käsitteiden ja termien yksiselitteisyyteen, termistön yhdenmukaisuuteen ja erikoisalojen viestinnän helpottamiseen kielenkäytön ohjailun kautta. Yleisen terminologian teorian lähtökohtina olivat alunperin standardointi ja erikoisalan asiantuntijoiden tarpeet.

Kääntäjät ja tulkit kuitenkin kohtaavat termit inhimillisissä viestintätilanteissa, joissa termejä ei välttämättä käytetä "oikein" tai standardien mukaisesti ja ongelmia saattavat aiheuttaa muutkin erikoisalan ilmaukset kuin termit. Kääntämiseen ja tulkkaukseen liittyvä sanastotyö on luonteeltaan deskriptiivistä, todellista kielenkäyttöä kuvaavaa. Siinä kiinnitetään huomiota paitsi termeihin myös muihin erikoiskielen ilmaisukeinoihin, kuten erikoiskielen fraseologiaan.

Kääntämiseen ja tulkkaukseen liittyvää sanastotyötä voidaan tehdä monella tavalla ja tarkastella eri näkökulmista. Se voi olla tapauskohtaista, muutamaan ongelmalliseen käsitteeseen tai ilmaisuun liittyvää. Usein tällaisten ongelmien selvittäminen koskettaa myös lähikäsitteitä, vaikka niitä ei otettaisikaan tarkemman tarkastelun kohteiksi. Toisinaan ongelma saattaa olla niin vaikeaselkoinen, että yhden käsitteen vuoksi on analysoitava useita käsitteitä ja niiden välisiä suhteita.

Kääntäjät ja tulkit voivat tehdä sanastotyötä myös etukäteen esimerkiksi omaa erikoisalaa tai jotakin suurta toimeksiantoa varten. Silloin sitä kannattaa yleensä tehdä järjestelmällisesti käsiteanalyysin avulla. Käsiteanalyysi perustuu käsitteiden välisten suhteiden sekä käsitepiirteiden eli käsitteisiin liittyvien ominaisuuksien tarkasteluun. Käsitepiirteiden avulla voidaan selvittää käsitteen sisältö ja rajata se muista käsitteistä. Käsitepiirteitä vertaamalla havaitaan synonymia ja varmistetaan käsitteiden vastaavuus eri kielissä.

Kun sanastotyötä halutaan tehdä järjestelmällisesti, on syytä muistaa, että käsitteet eivät ole irrallisia ilmiöitä, vaan ne ovat osa käsitejärjestelmää, eli ne ovat suhteessa erikoisalan muihin käsitteisiin. Erityisen tärkeää käsitejärjestelmien vertailu on monikielisessä sanastotyössä, sillä eri kielissä käsitejärjestelmien ja kautuminen alakäsitteisiin ja käsitteiden jakoperusteet saattavat olla erilaisia.

Ymmärtämisen apuväline

Suurimmat ongelmat erikoisalan tekstien kääntämisessä tai erikoisalan tulkkauksessa liittyvät erikoisalan tuntemiseen. Koska kääntäjät ja tulkit eivät yleensä ole samalla tavalla jonkin erikoisalan asiantuntijoita kuin alalla muuten työskentelevät, ovat erikoisalan tekstit haaste kääntäjälle niin aiheen kuin kielenkin kannalta.

Erikoisalan tekstit vilisevät outoja termejä ja muita ilmauksia. Usein kääntäjästä saattaa tuntua siltä, kuin tekstistä puuttuisi jotain, sillä tieto tavallaan tiivistyy termeihin ja "rivienväleihin". Alan

asiantuntija ymmärtääkin erikoisalan tekstistä paljon enemmän kuin maallikkolukija, jolla ei ole riittäviä taustatietoja. Kun asiantuntija lukee tai kuulee jonkin termin, hän tunnistaa termin taustalla olevan käsitteen ja tietää, millaiseen kokonaisuuteen se liittyy. Ennen kuin kääntäjä voi kääntää tai tulkki tulkata, myös hänen täytyy ymmärtää käytetyt termit ja niiden taustalla oleva käsitemaailma — hänen on selvitettävä käsitteen sisältö, jotta hän pystyy löytämään oikean käännösratkaisun.

Vaikka kääntäjä tai tulkki olisi erikoistunut johonkin erikoisalaan, niin aina yhden erikoisalan ja sen kielenkäytön tuntemus eivät riitä, sillä monet erikoisalat liittyyvät ja vaikuttavat toisiinsa. Esimerkiksi lakitekstit sisältävät lakikielen lisäksi usein myös jonkin muun erikoisalan kieltä. Samoin multimediaan liittyvät tekstit sisältävät piirteitä niin tekniikan, viestinnän kuin taiteenkin erikoiskielistä. Erikoisalalla tapahtuva kehitys muuttaa myös alan tietorakennetta ja käsitejärjestelmiä ja vaikuttaa siten erikoiskieleen ja alan termistöön.

Käsiteanalyysin ja käsitejärjestelmien hahmottamisen avulla kääntäjä tai tulkki pystyy helpommin käsittelemään ja ymmärtämään ennestään outoa asiaa. Asioiden luokittelu ja jäsentely tai vaikkapa käsitekaavioiden luonnostelu voivat auttaa hahmottamaan kokonaisuutta ja helpottaa ongelmanratkaisua. Terminologisen sanastotyön menetelmät toimivat siten ymmärtämisen apuvälineinä.

Tiedonhankinta ja -hallinta

Voidakseen ymmärtää erikoisalan tekstiä kääntäjä tai tulkki tarvitsee usein lisätietoja. Tärkeä osa erikoisalan kääntäjän ja tulkin työtä onkin tiedonhankinta. Tiedonhankintaa on informaatiotutkimuksen puolella kuvattu matkaksi epävarmuudesta ymmärtämiseen.

Koska toimeksiannoilla on usein tiukat aikataulut, täytyy kääntäjien ja tulkkien pystyä systemaattiseen ja tarkoitukseenmukaiseen tiedonhakuun. Termejä koskeviin ongelmiin löytyy usein ratkaisu esimerkiksi termipankeista, sanastostandardeista tai muista erikoisalan sanastoista. Jotta kääntäjä tai tulkki saisi erilaisista erikoisalan sanastoista ja termipankeista parhaan mahdollisen hyödyn ja pystyisi suhtautumaan kriittisesti niiden sisältämiin tietoihin, hänen olisi hyvä itsekin tuntea sanastotyön periaatteita ja menetelmiä. Siten hän pystyy paremmin arvioimaan lähteidensä luotettavuutta.

Kaikilta aloilta ei löydy valmiita sanastoja eikä etenäkään nopeasti kehittyviltä erikoisaloilta, joiden parissa kääntäjät ja tulkitkin usein työskentelevät. Yleisesti saatavilla olevista sanastoista ei yleensä löydy apua silloinkaan, kun on kysymys yrityskohtaisen termistön käytöstä.

Kääntäjien ja tulkkien onkin syytä tehdä sanastotyötä myös itse. Sanastotyö on yksi apuväline matkalla epävarmuudesta ymmärtämiseen — se on tapa hankkia tietoa, ja toisaalta se on myös keino hallita sitä siten, että tiedosta on hyötyä myös jatkossa.

Laadunvarmistus

Laatu on yksi niistä nykymaailman mantoista, joihin kääntäjät ja tulkitkin joutuvat kiinnittämään huomiota. Yksi laadun osatekijä on käytetyn termistön yhdenmukaisuus ja johdonmukaisuus. Erityisesti laajoissa käännöstoimeksiannoissa tai usean kääntäjän projekteissa yhdenmukaisen termistön käyttöä voi olla vaikea tarkistaa, jos työn aikana ei ole tehty minkäänlaista sanastotyötä.

Aina kun ollaan tekemisissä kahden eri kielen ja kulttuurin välisen viestinnän kanssa, on muistettava, että eri kielissä ja kulttuureissa maailmaa jäsennetään usein eri tavoin ja käsitejärjestelmät saattavat olla erilaisia. Erityisesti koulutuk-

seen, lakikieleen ja sosiaaliturvaan liittyvät käsitteet tuottavat vaikeuksia erikoisalan kääntäjille ja tulkeille, koska eri maiden koulu-, oikeus- ja sosiaaliturvajärjestelmät poikkeavat toisistaan. Käsitejärjestelmäeroja löytyy muiltakin aloilta, esimerkiksi Suomessa ruokasuola laskettiin aikaisemmin elintarvikkeen lisäaineeksi, useissa muissa maissa se puolestaan oli yksi elintarvikkeen valmistusaineista, mikä oli otettava huomioon tuoteselosteita laadittaessa. Käsiteanalyysin ja käsitejärjestelmien vertailun avulla kääntäjä tai tulkki pystyy varmistamaan, ettei lankea esimerkiksi niin sanottujen petollisten ystävien ansaan.

Käsiteanalyysistä voi olla hyötyä myös silloin, kun kääntäjän tehtävänä on esimerkiksi tieteellisen tekstin popularisointi. Silloin kääntäjän on perehdyttävä tekstin aihealueeseen niin syvällisesti, että hän pystyy lisäämään tekstiin sen tiedon, joka asiantuntijalla on, mutta maallikolta puuttuu (esim. outojen termien selitykset) ja joka asian ymmärtämiseksi kuitenkin tarvitaan. Sanastotyö auttaa siis kontrolloimaan laatua.

Käännöstoiminnan tehostaja

Suuri osa erikoisalan tekstien kääntämiseen kuluva ajasta menee termiongelmien parissa. Vaikka sanastotyön aloittaminen ja sanastojen ylläpito saattavat aluksi tuntua aikaa vievältä puuhalta, niin pidemmän päälle sanastojen olemassaolo kuitenkin nopeuttaa kääntämistä. Sanastotyö ja sen tulokset myös helpottavat uusien kääntäjien koulutusta ja "kotiutumista" yritykseen tai käännösyksikköön, kun jokaisen taloon tulevan kääntäjän ei tarvitse aloittaa a:sta, vaan hänellä on käytettävissään apuvälineitä, joiden avulla hän pääsee nopeammin sisälle alan käsitemaailmaan ja termistöön.

Aina järjestelmällinen sanastotyö kääntämisen tai tulkkauksen yhteydessä

ei tietenkään ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaistakaan. Ennen sanastotyön aloittamista on arvioitava samankaltaisten erikoiskieleen liittyvien ongelmien toistuvuus, sillä sanastotyötä kannattaa tehdä tietenkin vain sellaisilla alueilla, jotka tuottavat ongelmia. Sellaista tietoa, jonka tietää löytyvän nopeasti vaikkapa kirjahyllyssä olevasta erikoisalan sanakirjasta tai sanastosta, ei yleensä kannata tallentaa.

Vaikka sanastotyötä tehtäisiinkin vain tapauskohtaisesti yksittäisiä termi- tai käsiteongelmia selvittäen, niin tällaisenkin selvitystyön tulokset kannattaa tallentaa siten, että niistä on hyötyä myös tulevaisuuden käännöstoissa.

Lähteitä:

- Arntz, Reiner & Picht, Heribert 1989. Einführung in die Terminologiearbeit. Hildesheim: Georg Olms.
- Hohnhold, Ingo 1990. Übersetzungsbezogene Terminologiearbeit. Eine Grundlegung für Praktiker. Stuttgart: InTra.
- Konttinen, Kalle 1991. Kääntämiseen liittyvä sanastotyö — organisointi, menetelmät ja välineet. Turun yliopisto. Saksan kielen kääntämisen ja tulkinnan pro gradu -tutkielma.

Mitä kuuluu termipalvelulle?

Sirpa Suhonen

Termipalvelu on yksi Tekniikan Sanastokeskuksen toimintamuodoista. Termipalvelun aseman ja toiminta-edellytysten tutkimiseksi ja kehittämiseksi TSK:n terminologit *Katri Sepälä* ja *Sirpa Suhonen* laativat vuoden 1998 loppupuolella termipalveluselvityksen.

Termipalvelu on yksi Tekniikan Sanastokeskuksen (TSK) ensimmäisiä tehtäviä ja yksi niistä syistä, miksi TSK perustettiin vuonna 1974. Termipalvelun tehostamiseksi ja kehittämiseksi TSK:ssa päätettiin viime vuonna tutkia, mitä mieltä termipalvelun asiakkaat ovat saamastaan palvelusta ja miten termipalvelua voitaisiin kehittää.

Miten selvitys tehtiin?

Mahdollisimman kattavan selvityksen aikaansaamiseksi tietoja päätettiin kerätä kyselylomakkeiden avulla kaikilta niiltä, joita termipalvelu koskee. Ensimmäiseksi haastateltiin termipalvelun tekijät. Toiseksi osalle TSK:n jäsenistä lähetettiin kysely, jossa tiedusteltiin jäsenten mielipiteitä termipalvelun toiminnasta. Kolmanneksi kysymyslomakkeet lähetettiin EU:n toimielinten kääntäjille ja terminologeille.

Tietoja kyseltiin myös ruotsalaiselta sanastokeskukselta Tekniska nomenklaturcentralenilta (TNC), jotta voitiin vertailla TSK:n ja TNC:n termipalveluja ja kenties saada kehittämisideoita TSK:n työhön. Tämän lisäksi tehtiin tilastoyhteenveto tietokoneelle syötettyjen termipalvelukyselyjen vastausten perusteella. Tarastelu kohdistui vuosiin 1996 ja 1997 sekä vuoden 1998 alkupuoliskoon.

Asiakkaiden mielipiteet

TSK:n jäseniltä sekä EU:n terminologeilta ja kääntäjiltä kysyttiin muun muassa, ovatko he saaneet riittävästi tietoa TSK:n termipalvelusta ja sen toimintaperiaatteista, miten he suhtautuvat taustatietojen antamiseen, ovatko he huomanneet eroa vastauksissa eri aihealueita ja kieliä koskeviin kysymyksiin ja ovatko he olleet tyytyväisiä palveluun.

Otokset eivät olleet kummassakaan asiakasryhmässä suuria, joten tilastollisesti niistä ei voi vetää kovin tarkkoja johtopäätöksiä. Saatujen vastausten voidaan kuitenkin katsoa kuvastavan asiakkaiden näkemyksiä tarkkuudella, joka on riittävä palvelun kehittämistä varten.

Parhaiten termipalvelun toiminnan tunsivat jäsenet. Suurin osa vastaajista ei ollut havainnut eroja eri aiheita ja kieliä koskevissa kysymyksissä. Sekä jäsenet että EU:n kääntäjät pitivät taustatietojen antamista tarpeellisena ja olivat varautuneet niiden antamiseen. Lähes kaikki vastaajat olivat tyytyväisiä palvelun saataavuuteen ja vastausnopeuteen. EU-kääntäjät kaipasivat kuitenkin nykyistä enemmän termiehdotuksia ja toivoivat yhteyden ottamista asiantuntijoihin silloin, kun kysyttyä termiä ei löydy kirjallisista lähteistä. Suurin osa vastanneista jäsenistä ja EU:n kääntäjistä koki TSK:n termipalvelun joko erittäin tärkeäksi tai tärkeäksi.

Kyselyn mukaan sekä jäsenet että EU:n kääntäjät ja terminologit olisivat kiinnostuneita käyttämään termipalvelua [www-sivuilla](http://www.sivuilla) olevan lomakkeen avulla, jos se olisi mahdollista. Tällaista kyselylomaketta on jo alettu suunnitella TSK:n [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

Termipalvelijoiden kokemukset

TSK:n termipalvelijoilta kysyttiin muun muassa mielipiteitä termipalvelun toimintaedellytyksistä ja niiden kehittämisestä, hinnoittelusta ja termipalvelussa esiin tulevista ongelmista.

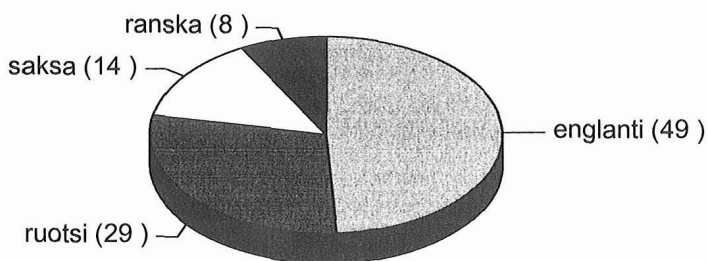
Termipalvelijat arvioivat vastausten laadun kohtuulliseksi, mutta kokivat termiehdotusten tekemisen ongelmalliseksi. Kuitenkin asiakkaat varsin usein odottavat saavansa termiehdotuksia tai ainakin tulkinnan käsitteestä. Jotta termipalvelijat pystyisivät antamaan laadukkaita vastauksia ja kenties termiehdotuksia, selvityksessä suositetaan, että yhteistyötä eri alojen asiantuntijoiden kanssa tiivistetään. Kun omat lähteet eivät riitä, asiantuntijoiden apua tarvitaan käsitteiden sisällön ja toisaalta vallitsevan kielenkäyttötilanteen selvittämiseksi. Nämä molemmat seikat vaikuttavat olennaisesti termiehdotuksiin ja -suosituksiin.

Palautetta termipalvelijat olivat saaneet melko vähän. Vastauksia koskeva

palaute oli ollut enimmäkseen positiivista. Negatiivista palautetta oli tullut lähinnä palvelun maksullisuudesta, joka on monille asiakkaille yllätys. Monet olettavat TSK:n termipalvelun olevan Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kielineuvonnan tapaan maksutonta, eikä satunnaista termipalvelun tarvetta yleensä pidetä riittävänä jäsenyyden perusteena.

Tilastot kertovat

Termipalveluun tuli sekä vuonna 1996 että 1997 noin 500 kyselyä ja vuonna 1998 kysymyksiä tuli reilut 400. Noin puolessa kyselyistä vieraana kielenä oli englanti ja kolmasosassa ruotsi, seuraavina tulivat saksa ja ranska. Keskimäärin yhteen kyselyyn sisältyi kolme kysymystä. Vuosittaisesta kyselymäärästä noin 60 % tuli jäsenistöltä ja 40 % muilta. Kun termipalvelun tuottoja verrattiin käytetyn työajan aiheuttamiin kustannuksiin, oli valitettavasti nähtävissä, että palvelu on selvästi tappiollista.

Termipalveluun tulleiden kysymysten kielijakauma prosentteina. Muiden kielten osuus on yhteensäkin alle 1 %.

Mitä eroa on TSK:lla ja TNC:llä?

TNC tarjoaa asiakkailleen termipalvelua melko samanlaisin periaattein kuin TSK omille asiakkailleen Suomessa. Suurin ero TSK:hon lienee se, että TNC saa 40–45 % toimintakuluistaan valtion tukena. Osa tästä tuesta käytetään termipalvelun ylläpitämiseen, sillä jäsen- ja tilaajamaksut eivät riitä kattamaan termipalvelun kuluja.

TNC:n jäsenosuus maksaa 6000 kruunua vuodessa, ja tällä summalla jäsen saa 10 tuntia palvelua. Jäsen voi käyttää kiintiötään muuhunkin kuin termipalveluun, esimerkiksi kurssitukseen tai tekstintarkistukseen. Muita jäsenyyteen liittyviä etuja ovat oikeus kirjaston käyttöön sekä vapaakappaleet kaikista TNC:n julkaisuista. TSK:n kirjasto on avoin kaikille, mutta TSK ei pysty antamaan vapaakappaleita julkaisuistaan jäsenille.

TNC:llä ei ole henkilöjäseniä kuten ei TSK:llakaan, mutta jäsenyyden ohella TNC:n palveluja voi saada tekemällä vuositilauksen: 900 kruunulla saa kolme tuntia palvelua ja 300 kruunulla tunnin. Vuositilaajat saavat myös alennuksia julkaisuista ja muista palveluista. TNC:n tiedotuslehti kuuluu sekä jäsenten että vuositilaajien etuihin. Nykyisellään TNC:llä on noin 80 jäsentä ja 65 vuositilaajaa.

Ongelmiakin löytyi — mitä pitäisi tehdä?

Yksi merkittävä selvityksessä havaittu ongelma on se, että termipalveluun käytettävä työaika ja palvelusta veloittettava aika ovat selkeästi ristiriitaisia. Yhdestä kysymyksestä laskutettava työaika on nykyisten ohjeiden mukaan enintään 15 minuuttia, mutta käytännössä vain harvat kysymykset voidaan selvittää tuossa ajassa.

Koska termipalveluvastauksen antamiseen käytetty todellinen työaika on

huomattavasti suurempi kuin laskutettu aika, on termipalvelun kokonaistuottojen ja -kulujen välinen erokin suuri. Tuottoja ei todennäköisesti voida lisätä hintoja nostamalla, koska jo nykyisinkin palvelun hinta on käytön este monille potentiaalisille asiakkaille, jotka eivät ole TSK:n jäseniä — seuraus on nähtävissä alhaisina laskutusmäärinä.

Ellei palvelumuodon tueksi löydy korvaavaa rahoitusta, ei maksullisuudesta voida luopua, sillä termipalvelusta saadut tuotot eivät nykyiselläänkään kata palvelun tuottamisesta aiheutuvia kuluja. Kyselytulosten perusteella termipalvelu on kuitenkin sekä käyttäjien että termipalvelijoiden mielestä tärkeä palvelumuoto, eikä sitä näin ollen pidä lopettaa.

Koska hintoja ei voida nostaa, oikeastaan ainoa keino parantaa termipalvelun rahoitustilannetta on julkinen rahoitus. Sen turvin voitaisiin jopa harkita termipalvelun muuttamista maksuttomaksi. Maksutonta palvelua toteutettaessa tulisi kuitenkin huolehtia siitä, etteivät TSK:n jäsenten edut kärsi liikaa. Maksuttoman termipalvelun ja jäsenyysajatuksen yhdistäminen olisi varmaankin mahdollista samaan tapaan kuin ennen vuotta 1992, toisin sanoen jäsenet asetettaisiin etusijalle ja samalla rajoitettaisiin muiden kyselyaikaa ja maksuttomien kysymysten määrää asiakaskohtaisesti.

Mikäli termipalvelulle saataisiin julkista rahoitusta, palvelu voisi saada nykyistä selkeämmän aseman erikoiskielten termistönhuollon edistäjänä ja olisi siten paremmin rinnastettavissa Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kielineuvontaan. Yleisölle maksuton termipalvelu parantaisi erilaisten asiakkaiden mahdollisuuksia käyttää palvelua, ja näin päästäisiin tässä suhteessa lähemmäksi kielellistä demokratiaa. Samalla voitaisiin vastata myös EU:n haasteeseen siitä, että kunkin jäsenmaan tulee panostaa kansallisen kielenhuoltonsa järjestämiseen.

WebIT/EFCOT — tietotekniikan termitalkoot

Katri Seppälä

Tekniikan Sanastokeskus on mukana kansainvälisessä tietotekniikan termistössä käsittelevässä WebIT/EFCOT-projektissa, joka on osa Euroopan unionin Monikielinen tietoyhteiskunta -ohjelmaa (MLIS).

WebIT/EFCOT-projekti on EU:n Monikielinen tietoyhteiskunta -ohjelmaan (*Multilingual Information Society* eli MLIS) kuuluva uusi kansainvälinen projekti, joka koostuu kahdesta osasta. Projektin WebIT-osuuden tarkoituksena on koota Internetin kautta käytettävään tietokantaan ohjelmistojen lokalisoinnissa käytettävää termistöä usealla eri kielellä. Projektin toisen osuuden eli EFCOTin (*European Forum for Computer Terminology*) tavoitteena on puolestaan perustaa osallistujamaihin työryhmät, jotka antavat suosituksia uusista tietotekniikan alan termeistä. WebIT/EFCOT-projekti käynnistyi tämän vuoden alussa ja sen kokonaiskesto on 18 kuukautta.

TSK:n osuus

Tekniikan Sanastokeskus on mukana EFCOT-osuudessa yhdessä ruotsalaisen *Tekniska nomenklaturcentralenin* (TNC), norjalaisen *Rådet for teknisk terminologi* (RTT) ja kreikkalaisen *Archetyponin* kanssa. EFCOTin toimintamalli pohjautuu Ruotsissa kolmisen vuotta sitten perustetun *Datatermgruppenin* ideaan. Siinä on mukana kolme asiantuntijatyöryhmää, jotka yhdessä antavat suosituksia sellaisista uusista tietotekniikan alan käsitteistä, joiden rajaus on vielä epätarkka ja joille ei ole vakiintunut omakielistä nimi-

tystä. Koordinointiryhmä valitsee käsiteltävät käsitteet ja valmistelee ehdotuksia sekä päättää suosituksista ja huolehtii tiedottamisesta sen jälkeen, kun lausuntoryhmä on toimittanut mielipiteensä. Lisäksi osa lausuntoryhmän jäsenistä kokoontuu muutaman kerran vuodessa keskustelemaan toiminnan linjauksista ja käsittelemään erityisen hankaliksi osoittautuneita käsitteitä.

Datatermgruppenin toiminta-ajatusta on EFCOTissa laajennettu siten, että suositusten valmistuttua kansallisella tasolla syntyneet käsittekuvaukset käännetään englanniksi ja niiden sisällöt pyritään harmonisoimaan. Tarkoituksena on käsitellä sellaista tietotekniikan alan termistöä, jota todennäköisesti tulee alan asiantuntijoiden lisäksi käyttämään myös niin sanottu suuri yleisö.

Suuri osa ryhmien sisäisestä ja niiden välisestä mielipiteiden vaihdosta tapahtuu sähköpostin välityksellä. Työryhmien tarkoituksena on edustaa laajaa joukkoa tietotekniikka-alan yritys-, lokalisoijia, tiedotusvälineitä ja tavallisia tietotekniikan hyödyntäjiä, jotka yhdessä kielenhuollon ja terminologian asiantuntijoiden kanssa voivat pohtia ajankohtaisia termiongelmia.

Annettavat suositukset esitetään ryhmän omilla www-sivuilla, joilla ne ovat maksutta kaikkien kielenkäyttäjien käytettävissä. Www-sivujen avulla kerätään myös palautetta kielenkäyttäjiltä sekä otetaan vastaan ehdotuksia selvitystä ja kannanottoja vaativista termiongelmista. Ruotsin, Norjan, Kreikan ja Suomen työryhmille on kansallisten www-sivujen lisäksi tarkoitus perustaa yhteinen www-sivu, jonka kautta kaikkien näiden kieli-

alueiden termisuositukset tulevat yleiseen käyttöön. Samoin WebIT/EFCOT-projektikokonaisuudella tulee olemaan oma www-sivustonsa.

EFCOTin tavoitteena oleva yhteistyö samasta asiasta kiinnostuneiden kesken on hyvä keino vaikuttaa kielen ja viestinnän laadun kehittämiseen. Tietotekniikan ala on tunnetusti nopeasti kehittyvä, joten ymmärrettävän ja helppokäyttöisen termistön kehittäminen vaatii jatkuvaa

työtä. TSK toivookin mukaan laajaa joukkoa kielestä kiinnostuneita tietotekniikan alan tuntijoita, kun suomalaisten työryhmien perustaminen käynnistyy huhtikuussa. Tervetuloa termitalkoiisiin!

Lisätietoja EFCOT-projektista antavat *Katri Seppälä*, puhelin (09) 2709 1063, sähköposti katri.seppala@tsk.fi, ja *Olli Nykänen*, puhelin (09) 2709 1062, sähköposti olli.nykanen@tsk.fi.

TDCnet — terminologiakeskusten tietopalveluverkko

Virpi Kalliokuusi

Tekniikan Sanastokeskus on mukana viime kesänä alkaneessa eurooppalaisten terminologia-alan tietopalvelukeskusten yhteishankkeessa TDCnetissä, joka hyväksyttiin viime vuonna mukaan Euroopan komission *Monikielinen tietoyhteiskunta -ohjelmaan (MLIS)*.

Eurooppalaisten terminologia-alan tietopalvelukeskusten (*terminology documentation centre, TDC*) yhteisen TDCnet-hankkeen tavoitteena on yhdistää olemassa olevien eurooppalaisten terminologiakeskusten tietopalvelutoiminta yhteiseen verkkoon Internetissä.

Keskusten verkottuminen on tarkoitus toteuttaa kolmella tasolla:

- **fyysinen verkottuminen** yhteisen tietopalveluverkon avulla (mm. terminologiakeskusten tietoaisteistojen koostaminen tietokantoihin ja terminologiakeskusten kirjastojen tietolähteitä koskevan bibliografisen tiedon saattaminen yleiseen käyttöön Internetissä)

- **yhteistyöverkon muodostaminen** terminologia-alan tietopalvelukeskusten välillä (mm. tiedonvaihto, dokumenttien vaihto, yhteistyöhankkeet, tietopalvelujen kehittäminen yhteistyössä muiden keskusten kanssa)
- **terminologisen tiedon välitys** käyttäjille ja terminologisten tietotuotteiden ja -palvelujen tarjoaminen asiakkaille.

Tavoitteet

Hankkeen avulla pyritään poistamaan turhia päällekkäisyyksiä terminologiakeskusten tarjoamissa nykyisissä tietopalveluissa ja tehostamaan siten yhteisten voimavarojen käyttöä. Hankkeessa mukana olevilla keskuksilla on merkittävät kokoelmat terminologiaan ja erikoisalan termeihin ja käsitteisiin keskittyvää kirjallisuutta ja sähköisiä julkaisuja, mutta näiden julkaisujen bibliografiset tiedot ovat tällä hetkellä hajallaan eri keskuksissa.

Tärkeä osa TDCnetin tuloksia tulee olemaan terminologiakeskusten bibliografisten tietokantojen yhdenmukaista-

minen ja tietojen kokoaminen eräänlaiseksi sähköiseksi kirjastoksi Internetiin. Näin hankkeeseen osallistuvat keskuksat voivat täydentää toistensa tarjoamia tietopalveluja ja tarjota käyttäjille kokonaisvaltaisempaa tietoa terminologiasta ja terminaineistoista.

TDCnet-sivuston (www.tdcnet.net) kautta käyttäjät löytävät tietoa esimerkiksi siitä, onko jollakin kielellä olemassa tietyn erikoisalan sanastoja tai onko tällä alalla käynnissä sanastoprojekteja. Lisäksi sivustolle kootaan terminologiakeskusten keräämää tietoa alan organisaatioista, tapahtumista, seminaareista, koulutuksesta, tutkimuksesta, tutkimuslaitoksista ja -hankkeista sekä standardisoinnista. TDCnet-hankkeen tarkoituksena on myös edistää terminologiakeskusten perustamista sellaisiin EU:n jäsenmaihin, joissa tällaisia keskuksia ei vielä ole olemassa.

TSK:n osuuden tarkoituksena on taata suomenkielisen ja Suomea koskevan terminologisen tiedon saatavuus eurooppalaisten terminologiakeskusten verkossa. TDCnetin avulla TSK:lla on mahdolli-

suus yhdistää oma tietopalvelunsa koko Euroopan kattavaan terminologia-alan tietopalveluverkkoon ja tarjota näin kaikille suomalaisille mahdollisuus käyttää keskitetysti hyväksi terminologia-alan kansainvälistä ja monikielistä tietopalvelintaa.

Hankkeeseen osallistuu kaikkiaan 16 eurooppalaista terminologiakeskusta, ja koordinaattorina toimii Infoterm (International Information Centre for Terminology) Itävallasta. Hankkeen on määrä päättyä elokuussa 2000. TDCnet on osa Euroopan komission Monikielinen tietoyhteiskunta -ohjelmaa (MLIS), ja se on läheisesti yhteydessä MLIS-ohjelmaan kuuluviin muihin terminologisiin hankkeisiin. TDCnetin tietopalveluverkkoon on tarkoitus yhdistää muun muassa yhteispohjoismaisen Nordterm-Net-hankkeen palvelut ja aineistot.

Lisätietoja TDCnet-hankkeesta saa Tekniikan Sanastokeskuksesta *Virpi Kalliokuuselta*, puhelin (09) 2709 1063, sähköposti virpi.kalliokuusi@tsk.fi.

Nordterm-päivät 13.—16.6.1999

The logo for Nordterm consists of the words "NORD" and "TERM" stacked vertically. The letters are bold, black, and have a slightly irregular, hand-drawn appearance. The "O" in "NORD" and the "E" in "TERM" are notably larger and more prominent.

Pohjoismaisten terminologiaorganisaatioiden yhteistyöelin Nordterm järjestää perinteiset Nordterm-päivät 13.—16.1999 Kööpenhaminan lähellä Gentoftessa, Tanskassa. Päivien teemana on tänä vuonna *Terminologia tulevaisuuden tietoyhteiskunnassa*. Tarkka ohjelma on vielä valmisteilla, mutta luvassa on kurssi terminologiaa ja sanastotyötä opettaville, kaksipäiväinen terminologia-alan symposiumi ja Nordtermin työryhmien kokouksia. Symposiumin aiheina ovat tänä vuonna *Kieliteknologiasovellusten käyttö terminologisiin tarkoituksiin* sekä *Supistaako tieteen ja tutkimuksen kansainvälistyminen kansalliskielten käyttöalaa Pohjoismaissa?*

Ohjelmasta ja osallistumisesta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Tekniikan Sanastokeskukseen, jossa yhteyshenkilöinä toimivat *Virpi Kalliokuusi*, puhelin (09) 2709 1063, faksi (09) 608 859, sähköposti virpi.kalliokuusi@tsk.fi, ja *Lena Jolkkonen*, puhelin (09) 2709 1064, faksi (09) 608 859, sähköposti lena.jolkkonen@tsk.fi. Ilmoittautumisaika päättyy 1.5.1999.

Mikä maa, mikä valuutta?

Olli Nykänen & Kaisa Kuhmonen

Talous- ja rahaliiton eli EMUn kolmas vaihe on alkanut, ja uusi valuutta, euro, on syntynyt. Vaikka euron korvaamat valuutat ovatkin väistymässä, ne ovat yhä arkielämässä käytössä entiseen tapaan, eikä niistä puhuminen lopu ihan heti siirtymäkauden jälkeenkään. Siksi olemme koonneet oheisen valuuttojen nimiä sisältävän minisanaston.

Sanasto kattaa Euroopan unionin nykyisten jäsenvaltioiden valuuttojen lisäksi Pohjoismaiden, Viron ja Venäjän valuutat sekä kansainvälisessä valuuttakaupassa keskeiset Yhdysvaltain dollarin, Sveitsin frangin ja Japanin jenin. Olemme koonneet valuuttojen nimet kymmenellä kielellä: suomeksi, ruotsiksi, tanskaksi, englanniksi, saksaksi, ranskaksi, espanjaksi, italiaksi, portugaliksi ja hollanniksi. Lisäksi mainitsemme ne nimitykset, joita käytetään valuuttojen tunnuksia käsittelevässä kansainvälisessä standardissa (ISO 4217, EN 24217), sekä standardin mukaiset kolmikirjaimiset tunnukset.

1

euro

sv euro
da euro
en euro
de Euro *m*
fr euro *m*
es euro *m*
pt euro *m*
it euro *m*
nl euro

Kv. standardissa: Euro (EUR).

Euron graafinen tunnus on €.

2

Suomen markka; markka

sv finsk mark; mark
da finmark; finsk mark
en Finnish markka
de Finnmark *f*
fr mark *m* finlandais
es marco *m* finlandés
pt marco *m* finlandés
it marco *m* finlandese
nl Finse mark

Kv. standardissa: Markka.

1 euro on 5,94573 Suomen markkaa (FIM).

3

Ruotsin kruunu; kruunu

sv svensk krona; krona
da svensk krone
en Swedish krona
de schwedische Krone *f*
fr couronne *f* suédoise
es corona *f* sueca
pt coroa *f* sueca
it corona *f* svedese
nl Zweedse kroon

Kv. standardissa: Swedish Krona (SEK).

4

Norjan kruunu

sv norsk krona
da norsk krone
en Norwegian krone
de norwegische Krone *f*
fr couronne *f* norvégienne
es corona *f* noruega
pt coroa *f* norueguesa
it corona *f* norvegese
nl Noorse kroon

Kv. standardissa: Norwegian Krone (NOK).

5

Tanskan kruunu

- sv dansk krona
 - da dansk krone; krone
 - en Danish krone
 - de dänische Krone *f*
 - fr couronne *f* danoise
 - es corona *f* danesa
 - pt coroa *f* dinamarquesa
 - it corona *f* danese
 - nl Deense kroon
- Kv. standardissa: Danish Krone (DKK).

6

Islannin kruunu

- sv isländsk krona
 - da islandsk krone
 - en Icelandic króna; Iceland krona
 - de isländische Krone *f*
 - fr couronne *f* islandaise
 - es corona *f* islandesa
 - pt coroa *f* islandesa
 - it corona *f* islandese
 - nl IJslandse kroon
- Kv. standardissa: Iceland Krona (ISK).

7

Englannin punta; punta

- sv brittiskt pund *n*; pund *n* sterling; pund *n*
 - da britiskt pund *n*; pund *n* sterling; pund *n*
 - en pound sterling; pound
 - de Pfund Sterling *n*; Pfund *n*
 - fr livre *f* sterling; livre *f*
 - es libra *f* esterlina
 - pt libra *f* esterlina
 - it sterlina *f* inglese; sterlina *f*; lira *f* sterlina
 - nl pond sterling
- Kv. standardissa: Pound Sterling (GBP).
Englannin punnan graafinen tunnus on £.

8

Irlannin punta

- sv irländskt pund *n*
- da irsk pund
- en Irish pound; pound; Irish punt; punt
- de irisches Pfund *n*
- fr livre *f* irlandaise
- es libra *f* irlandesa
- pt libra *f* irlandesa
- it sterlina *f* irlandese

nl Iers pond

- Kv. standardissa: Irish Pound (IEP).
- 1 euro on 0,787564 Irlannin puntaa.

9

Saksan markka; D-markka

- sv tysk mark; deutsche mark; D-mark
 - da tysk mark; D-mark
 - en German mark; Deutsche Mark; deutschmark
 - de Deutsche Mark *f*
 - fr mark *m* allemand; Deutsche Mark
 - es marco *m* alemán
 - pt marco *m* alemão
 - it marco *m* tedesco
 - nl Duitse mark
- Kv. standardissa: Deutsche Mark (DEM).
1 euro on 1,95583 Saksan markkaa.

10

Ranskan frangi; frangi

- sv fransk franc
 - da fransk franc
 - en French franc
 - de französischer Franc *m*
 - fr franc *m* français; franc *m*
 - es franco *m* francés
 - pt franco *m* francês
 - it franco *m* francese
 - nl Franse frank
- Kv. standardissa: Franc français (FRF).
1 euro on 6,55957 Ranskan frangia.

11

Belgian frangi

- sv belgisk franc
 - da belgisk franc
 - en Belgian franc
 - de belgischer Franc *m*
 - fr franc *m* belge
 - es franco *m* belga
 - pt franco *m* belga
 - it franco *m* belga
 - nl Belgische frank
- Kv. standardissa: Franc belge (BEF).
1 euro on 40,3399 Belgian frangia.

12

Luxemburgin frangi

sv luxemburgsk franc
da luxembourgsk franc
en Luxembourg franc
de luxemburgischer Franc *m*
fr franc *m* luxembourgeois
es franco *m* luxemburgués
pt franco *m* luxemburguês
it franco *m* lussemburghese
nl Luxemburgse frank

Kv. standardissa: Franc luxembourgeois (LUF).

1 euro on 40,3399 Luxemburgin frangia, joka on siis samantarvoinen kuin *Belgian frangi*.

13

Alankomaiden guldeni; guldeni

sv nederländsk gulden; gulden; florin
da nederlandsk gylden; gylden
en Netherlands guilder; Dutch guilder
de niederländischer Gulden *m*; Gulden *m*
fr florin *m* néerlandais; florin *m*; gulden *m*
es florin *m* holandés; florín *m*
pt florim *m* neerlandês; florim *m*
it fiorino *m* olandese; fiorino *m*
nl Nederlandse gulden

Kv. standardissa: Netherlands Guilder (NLG).

1 euro on 2,20371 Alankomaiden guldenia. Floriini on guldenin epävirallinen nimitys.

14

Itävallan šillinki; šillinki

sv österrikisk schilling; schilling
da østrigsk schilling; schilling
en Austrian schilling; schilling
de österreichischer Schilling *m*; Schilling *m*
fr schilling *m* autrichien; schilling *m*
es chelín *m* austriaco; chelín *m*
pt xelim *m* austríaco; xelim *m*
it scellino *m* austriaco; scellino *m*
nl Oostenrijkse schilling; schilling

Kv. standardissa: Schilling (ATS).

1 euro on 13,7603 Itävallan šillinkiä.

15

Italian liira; liira

sv italiensk lira; lira
da italiensk lire; lire
en Italian lira; lira
de italienische Lira *f*; Lira *f*
fr lire *f* italienne; lire *f*
es lira *f* italiana; lira *f*
pt lira *f* italiana; lira *f*
it lira *f* italiana; lira *f*
nl Italiaanse lire

Kv. standardissa: Italian Lira (ITL).

1 euro on 1936,27 Italian liiraa.

16

Espanjan peseta; peseta

sv spansk peseta; peseta
da spansk peseta; peseta
en Spanish peseta; peseta
de spanische Peseta *f*; Peseta *f*
fr peseta *f* espagnole; peseta *f*
es peseta *f*
pt peseta *f* espanhola; peseta *f*
it peseta *f* spagnola; peseta *f*
nl Spaanse peseta; peseta

Kv. standardissa: Spanish Peseta (ESP).

1 euro on 166,386 Espanjan pesetaa.

17

Portugalin escudo; escudo

sv portugisisk escudo; escudo
da portugisisk escudo; escudo
en Portuguese escudo; escudo
de portugiesischer Escudo *m*; Escudo *m*
fr escudo *m* portugais; escudo *m*
es escudo *m* portugués; escudo *m*
pt escudo *m*
it escudo *m* portoghese; escudo *m*
nl Portugese escudo; escudo

Kv. standardissa: Portuguese Escudo (PTE).

1 euro on 200,482 Portugalin escudoa.

18

drakma; Kreikan drakma

sv drakma
da drakme; græsk drakme
en drachma; Greek drachma
de Drachme *f*; griechische Drachme *f*
fr drachme *f*; drachme *f* grecque
es dracma *f*; dracma *f* griega
pt dracma *m*; dracma *m* grego
it dracma *f*; dracma *f* greca
nl drachme; Griekse drachme

Kv. standardissa: Drachma (GRD).

19

Yhdysvaltain dollari; dollari

sv US-dollar; dollar
da US-dollar; dollar
en US dollar; dollar
de US-Dollar *m*; Dollar *m*
fr dollar *m* US; dollar *m*
es dólar *m* USA; dólar *m* de EE.UU.;
dólar *m*
pt dólar *m* americano; dólar *m* dos EUA;
dólar *m*
it dollaro *m* USA; dollaro *m*
nl US-dollar

Kv. standardissa: US Dollar (USD).

Yhdysvaltain dollarin graafinen tunnus on \$.

20

Sveitsin frangi

sv schweizerfranc
da schweizerfranc; schweizisk franc
en Swiss franc
de Schweizer Franken *m*
fr franc *m* suisse
es franco *m* suizo
pt franco *m* suíço
it franco *m* svizzero
nl Zwitserse frank

Kv. standardissa: Franc suisse (CHF).

21

jeni; Japanin jeni

sv yen; japansk yen
da yen; japansk yen
en yen; Japanese yen
de Yen *m*; japanischer Yen *m*
fr yen *m*; yen *m* japonais
es yen *m*; yen *m* japonés
pt iene *m*; iene *m* japonês
it yen *m*; yen *m* giapponese
nl yen; Japanse yen

Kv. standardissa: Yen (JPY).

Jenin graafinen tunnus on ¥.

22

Venäjän rupla; rupla

sv rysk rubel; rubel
da russisk rubel; rubel
en Russian rouble; rouble
de russischer Rubel *m*; Rubel *m*
fr rouble *m* russe; rouble *m*
es rublo *m* ruso; rublo *m*
pt rublo *m* russo; rublo *m*
it rublo *m* russo; rublo *m*
nl Russische roebel; roebel

Kv. standardissa: Russian Ruble (RUR).

23

Viron kruunu

sv estnisk krona
da estisk krone
en Estonian kroon
de estnische Krone *f*
fr couronne *f* estonienne
es corona *f* estonia
pt coroa *f* estónia
it corona *f* estone
nl Estlandse kroon

Kv. standardissa: Kroon (EEK).

KIRJALLISUUTTA

Valtioneuvoston sanasto

Valtioneuvoston kanslia on julkaissut kielipalvelun julkaisusarjassa Päivi Torniaisen toimittaman *Valtioneuvoston sanaston*. Sanasto on uudistettu laitos vuonna 1992 ilmestyneestä *Valtioneuvoston sanastosta*. Uudistetussa laitoksessa on otettu huomioon valtioneuvoston toiminnassa tapahtuneet muutokset sekä Suomen liittyminen Euroopan unionin jäseneksi.

Sanasto sisältää 136 Suomen valtioneuvostoon liittyvää keskeistä käsitettä. Käsitteet on määritelty, ja määritelmien lisäksi on annettu lisätietoja selitteissä. Suomen ja ruotsin ohella termivastineet ja määritelmät esitetään 11 muulla kielellä eli tanskaksi, englanniksi, saksaksi, hollanniksi, ranskaksi, espanjaksi, portugaliksi, italiaksi, kreikaksi, viroksi ja venäjäksi. Käsitteiden määritelmillä ja termivastineilla sanasto pyrkii yhdenmukaistamaan ja selkiyttämään nykyistä käytäntöä.

Sanasto on tarkoitettu apuvälineeksi virkamiehille, kääntäjille, tulkeille ja kaikille muillekin, jotka tarvitsevat tietoa valtioneuvoston toiminnasta. Sanastoa voi ostaa kirjakaupoista, ja se maksaa noin 200 mk.

Torniaisen, Päivi (toim.) **Valtioneuvoston sanasto**. Valtioneuvoston kanslia ja Edita, Helsinki 1999. 292 sivua. ISBN 951-37-2512-X, ISSN 1235-7332.

Taloussanasto

Ensimmäinen *Taloussanasto* ilmestyi vuonna 1974. Viime vuonna Taloustieto Oy julkaisi sanastosta jo seitsemännen, uudistetun laitoksen. Uudistettu laitos sisältää muun muassa Euroopan unioniin

liittyvää termistöä, lisäksi siinä on otettu huomioon vuonna 1998 voimaan tullut uusi kirjanpitolainsäädäntö.

Sanasto sisältää yli 3000 yritys- ja kansantalouteen liittyvää termiä ja niiden selitystä. Termit on esitetty pääasiassa aakkosjärjestyksessä, mutta kahden edellisen laitoksen tavoin alakäsitteiden määritelmät löytyvät yläkäsitteiden kohdalta, mikä helpottaa lähikäsitteiden välisten suhteiden ymmärtämistä. Termivastineet löytyvät sanastosta ruotsin, englannin, saksan ja ranskan kielillä.

Sanastoa voi ostaa kirjakaupoista, ja se maksaa noin 390 mk.

Taloussanasto. Taloustieto, Helsinki 1998. 600 sivua. ISBN 951-628-265-2.

Standardisointisanasto

Suomen Standardisointiliitto ry julkaisi viime vuonna standardisointia ja siihen liittyvää toimintaa käsittelevän sanaston, joka sisältää muun muassa standardisoinnin tavoitteisiin, normatiivisiin asiakirjoihin, eri standardilajeihin ja vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvää termistöä. Sanastossa esitetään standardisointiin liittyviä termejä suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, ranskaksi, saksaksi ja venäjäksi. Lisäksi sanastosta löytyvät näiden termien määritelmät suomeksi ja englanniksi.

Sanasto maksaa 275 mk, ja sitä saa Suomen Standardisointiliitosta, puhelin (09) 149 9331, faksi (09) 146 4914, sähköposti sales@sfs.fi.

SFS-EN 45020 Standardisointi ja siihen liittyvä toiminta. Yleissanasto. Suomen Standardisointiliitto, Helsinki 1998. 44 sivua.

TERMIHARAVA

Termiharava-palstalla käsitellään ajankohtaisia tai ongelmallisiksi osoittautuneita termejä. Lukijat voivat lähettää lehden toimitukselle ehdotuksia sopivista aiheista.

Site map

Suomenkielisillä www-sivustoilla käytetään erilaisia ilmauksia mahdollisuudesta saada kokonaiskuva sivuston sisällöstä yhdellä kertaa: sivukartta, rakenne, hakemisto, hakemistokartta, sisällysluettelo jne. Englanniksi käsitteestä käytetään nimitystä *site map*. Käytännössä *site map* on usein hakemistotyyppinen, mutta yhä useammin myös graafisia elementtejä hyväksikäyttävä. Suomenkielisinä vastineina voi käyttää *sivukarttaa* tai *sivustokarttaa*. Sivustokartta on käänöslaina englannista (vrt. *web site* — www-sivusto). Termi sivukartta puolestaan noudattaa samantyyppistä terminmuodostustapaa kuin *tiekartta* ja kertoo, mitä sivuston sisältämiä sivuilta löytyy.

Tietokone taskussa vai muistio kädessä?

Henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettujen tietokoneiden ovat yhä pienempiä, ja niiden nimityksetkin pyrkivät kuvaamaan tätä kehitystä. Vuosikymmenen alussa olivat sekaisin *sylimikrot*, *salkkumikrot* ja *kannettavat tietokoneet*, nyt pitäisi valita *käsitietokoneen*, *kämmenmikron*, *tasku-PC:n*, *älypuhelimien* ja ties minkä välillä.

Pienikokoisten tietokoneiden ja elektronisten muistioiden nimeämiskysymystä mutkistavat entisestään eri valmistajien käyttämät tuotenimet, joista ainakin osa

on rekisteröity ja siten suojattu. Sekaanusta aiheuttaa myös se, että samantapaisiin taskukokoisiin monitoimilaitteisiin on päädytty yhtäältä kannettavien tietokoneiden suunnasta, toisaalta lisäämällä matkapuhelimiin tietojenkäsittelytoimintoja, joita aiemmin saattoi käyttää vain kooltaanakin järeämissä laitteissa.

Taskukokoisten ja kätevästi kädessä pidettävien tietokoneiden nimeäminen on siis vaikeaa. Mahdollisia nimivaihtoehtoja on liikaa, varsinkin jos otetaan lähtökohdaksi sinänsä helppo menetelmä, yhdyssanan (tai sanaliiton) muodostaminen. Alkuosaksi voisivat sopia laitteen kokoa luonnehtiva *tasku-* kuin käsiteltävyyttä havainnollistavat *käsi-* tai *kämmen-*. Loppuosa puolestaan voisi viitata siihen, millaisesta laitteesta on toiminnallisesti kysymys: *tietokone* tai *PC*, mutta yhtä hyvin toisesta näkökulmasta käsin *muistio*, *matkaviestin* tai jopa *puhelin*.

Selvää ja yksiselitteistä suositusta termiksi ei ehkä voida antaa. *Käsitietokone* ja *taskutietokone* vaikuttavat käyttökelpoisimmilta asiateksteissä, mutta lyhyempää vaihtoehtoa kaipaavat voivat puhua yhtä hyvin *käsi-* tai *taskumikroista*. Laitteista puhuvien ja kirjoittavien on arvioitava, mitä piirteitä tai erityisominaisuuksia he haluavat korostaa ja mihin kontekstiin nimitys sijoittuu. Vertaillaan keskenään erilaisia tietokoneita vai matkaviestimiä, vai myydäänkö myyntitykeille uudenlaista ajanhallinta- tai muistipanelien tekemisvälinettä? Oheiseen taulukkoon on koottu muun muassa ammattilehdissä käytettyjä ilmauksia ja niiden ominaispiirteitä.

nimitys	erityispiirteet, korostukset, vivahteet
käsitietokone	asiallinen ja selkeä, mutta pitkähäkö; "hajuton ja mauton"; analoginen <i>käsi</i> puhelimien kanssa; 'käsi' voidaan tulkita joko kokoa tai käyttötapaa havainnollistavaksi
käsimikro	yhtä kuvaava kuin edellinen, mutta tyyliltään arksampi, puhekieleen hyvin sopiva; 'mikro' viittaa mikroprosessoriin ja on siten ikään kuin 'tietokonetta' tarkempi
kämmenmikro	muuten edellisen kaltainen, mutta 'kämmen' pyrkii kuvaamaan laitteen kokoa (tai mahdollista käyttötapaa) tarkemmin kuin 'käsi'
taskutietokone	'tasku' kuvastaa laitteen kokoa, muuten aivan <i>käsitietokoneen</i> veroinen
taskumikro	vrt. <i>käsimikro</i> ja <i>taskutietokone</i>
tasku-PC	'PC' vihjaa niin voimakkaasti jopa käyttöjärjestelmään saakka, ettei sopine yleisnimeksi kaikille laitteille
tieturi	kuin leikkitelevä lempinimi ja samalla suurehkon koulutusyrityksen nimi, minkä vuoksi huono termikäyttöön; esiintyy puhekielessä myös minkä tahansa (mikro)tietokoneen nimityksenä
taskutieturi	käytössä 'taskumikron' tapainen, mutta osin samoja rasitteita kuin edellisellä
tiedin	takavuosien ehdotus hieman toiseen merkitykseen; saattaa herättää enemmän ihmetystä kuin selkeyttä
elektroninen muistio	lähestyy asiaa yhden käyttötarkoituksen näkökulmasta: väline muistiinpanojen yms. hallintaan; johdonmukainen suhteessa perinteisiin lehtiö- ja kalenteripohjaisiin apuvälineisiin
sähkömuistio	kuten edellinen, mutta korostaa pyrkimystä omakielisyyteen; 'sähkö-' tosin on joidenkin mielestä epätarkempi määre kuin 'elektroninen' ja ehkä siksi jopa harhaanjohtava
kommunikaattori	perustuu Nokia Telecommunicationsin käyttämään Communicator-tuotenimeen ja sopii sen vuoksi huonosti yleisempään käyttöön; saattaa silti puhekielessä yleistyä <i>kännykän</i> tapaan
älypuhelin	perustuu edellisen tapaan matkapuhelimen monipuolistumiseen; korostaa sitä, että laite on yhä pääasiassa puhelin; määreeseen 'äly' suhtaudutaan monesti väheksyen, koska ei ole selviä kriteerejä sille, milloin laite tms. olisi älykäs (vrt. älykortti/toimikortti)

Terminfon hakemisto 1998

Hakemisto Terminfon viime vuoden numeroiden sisältöön on laadittu perinteiseen tapaan, ja se koostuu seuraavista osista:

- minisanastot
- kirjallisuus ja sanastoprojektit
- muut aiheet
- kirjoittajat
- suomenkieliset termit (hakemistossa ovat mukana niin suositettavat kuin hylättävät termit)

Hakemiston viitteissä ensimmäinen numero kertoo, missä Terminfon numerossa aihetta on vuonna 1998 käsitelty. Kaksoispisteen jälkeinen numero ilmaisee sivun. Terminfon sisällysluettelot (vuodesta 1996 lähtien) ja minisanastojen aiheet (vuodesta 1986 lähtien) löytyvät myös Terminfon [www-sivuilta](http://www.sivuilta) osoitteesta <http://www.tsk.fi/ti>.

Minisanastot

EMU-sanastoa (fi, sv, en, de, fr) 1:3
Golf-sanastoa (fi, en) 2:7
Rasvasanasto (fi, sv, en, de) 3:3
Ydinjättesanasto (fi, sv, en, de, fr) 4:3

Kirjallisuus ja sanastoprojektit

Encyclopædia Iuridica Fennica 3:17, 20
Multimediasanasto 2:21
Nordisk leksikografisk ordbok 3:22
Nordterm '97 1:18
Ordbok for elektronikk 2:20
SFS 3700 Metrologia. Perus- ja yleistermien sanasto 2:20
Suomalais-venäläinen talouden ja kaupan sanakirja 2:20
Sädehoitofysiikan sanasto 2:20
Terminologia gvidilo 4:23
Tieliikenteen telematiikka — Pohjoismainen terminologia 1:18

Valtionhallinnon sanastoa englanniksi 4:23
Valtionhallinnon sanastoa saksaksi 4:23
Yliopistosanasto 3:21
Ympäristösanasto 1:11, 18

Muut aiheet

Esperanto 4:21
Eurokääntäjät termintekijöinä 4:16
Mitä kääntäjä odottaa sanakirjaltaan? 3:14
Nordterm-Net 2:5
Sanastotyön asema yrityksen prosesseissa 4:12
Terminologina Euroopan komissiossa 3:10
TSK:n ja EU:n yhteistyö 2:3
Wüster-palkinto 3:19
Yleinen suomalainen termipankki 1:15

Kirjoittajat

Alaraudanjoki, Kaija 4:3
Hautala, Anne 3:3
Jolkkonen, Lena 2:5
Järvelin, Harri 2:7
Kalliokuusi, Virpi 1:11
Kuhmonen, Kaisa 3:19, 22
Lindstedt, Jouko 4:21
Mattila, Heikki E. S. 3:17
Nykänen, Olli 1:3, 15; 2:3, 7; 3:10
Paasikallio, Outi 4:3
Seppälä, Katri 2:21
Suonuuti, Seija 4:12
Varantola, Krista 3:14
Vihonen, Inkaliisa 4:16

Termit

aineenkoetus 3:24; 4:24
alastulojälki 2:17
albatrossi 2:18

alkuasento 2:14
 aloituslyönti 2:13
 aloitusoikeus 2:18
 at-merkki 2:24
 auringonkukkaöljy 3:5
 avausmaila 2:11
 avoin stanssi 2:14
 backsvingi 2:15
 backswing 2:15
 balometri 2:23
 birdie 2:17
 bogey 2:18
 bogi 2:18
 bruttotulos 2:18
 bunkkeri 2:10
 bunkkerilyönti 2:14
 bägi 2:13
 caddie 2:19
 caddiemaster 2:19
 chattaus 3:24
 chippi 2:14
 cis-rasvahappo 3:9
 digitaalinen hermojärjestelmä 1:20
 downswing 2:15
 draiveri 2:11
 draivi 2:13
 draw 2:15
 droppi 2:16
 duffi 2:16
 durumvehnä 4:24
 eagle 2:18
 ECOFIN-neuvosto 1:10
 ecu 1:6
 "ei kieltoa, ei pakkoa" -periaate 1:6
 EKP 1:9
 EKPJ 1:9
 EKP:n neuvosto 1:9
 EKP:n yleisneuvosto 1:10
 EKP:n johtokunta 1:9
 eläinrasva 3:4
 EMU 1:5
 EMU-kriteerit 1:7
 EMUn kolmas vaihe 1:7
 EMU-puskuri 1:8
 ennakko 2:17
 epäsymmetrinen häiriö 1:8
 ERI 1:10
 ERM 1:9
 esiviheriö 2:9
 este 2:9
 euro 1:5
 euroalue 1:6
 euromääräinen 1:6
 euron muuntokurssi 1:6
 Euroopan keskuspankki 1:9
 Euroopan keskuspankkijärjestelmä 1:9
 Euroopan rahaliittoa edistävä yhdistys
 1:10
 Euroopan rahapoliittinen instituutti 1:10
 Euroopan valuuttajärjestelmä 1:9
 Euroopan valuuttayksikkö 1:6
 EVJ 1:9
 fade 2:15
 feidi 2:15
 fore 2:9; 2:19
 geologinen loppusijoitus 4:9
 golfauto 2:13
 golfetiketti 2:19
 golfkenttä 2:8
 golfkierros 2:18
 golfkärry 2:13
 golflyönti 2:13
 golfmaila 2:11
 golfmailan kädensija 2:11
 golfpallo 2:12
 golfrata 2:8
 golftaidon suorituskortti 2:19
 grain 2:9
 green card 2:19
 green fee 2:19
 griini 2:9
 griinimaksu 2:19
 grippi 2:11; 2:15
 grounding 2:14
 haihdutus 4:7
 haihdutusjäte 4:7
 haitta 2:10
 harjoituskenttä 2:8
 harjoituslyöntipaikka 2:8
 hiekkaste 2:10
 hiekkalyönti 2:14
 hiekkamaila 2:11
 honori 2:18
 honööri 2:18
 hook 2:16
 hukki 2:16

huoltojäte 4:7
 huti 2:14
 huuli 2:9
 hylsy 2:9
 ihannetulos 2:17
 ihanteellinen osumakohta 2:12
 ihra 3:4
 ilmalyönti 2:14
 insertti 2:12
 ioninvaihdin 4:7
 ioninvaihto 4:7
 ioninvaihtohartsit 4:7
 ioninvaihtomassa 4:7
 irrallinen haittatekijä 2:10
 iskemä 2:17
 jälleenkäsittely 4:8
 jälleenkäsittelyjäte 4:8
 jätepakkaus 4:8
 jättipakkaus 1:20
 kadonnut pallo 2:16
 kahden nopeuden Eurooppa 1:8
 kaksoishinnoittelu 1:6
 kanava 2:24
 kanavatekniikka 2:24
 kannettava tietokone 2:23
 kansallinen keskuspankki 1:10
 kapselointi 4:8
 kapselointilaitos 4:8
 karheikko 2:9
 kasvirasva 3:4; 3:5
 kasvisrasva 3:4
 kasvisöljy 3:5
 kasviöljy 3:5
 kaulus 2:9
 kertatydyttymätön rasvahappo 3:8
 keskiaktiivinen jäte 4:4
 keskiaktiivinen ydinjäte 4:4
 kierros 2:18
 kiinteytys 4:7
 kiinteä kasvirasva 3:5
 koe 4:24
 koestaminen 4:24
 koestus 3:24; 4:24
 koettaminen 4:24
 koetus 3:24; 4:24
 kokonaistulos 2:18
 kolesteroli 3:8
 konvergenssi 1:7
 konvergenssikriteerit 1:7
 konvergenssiohjelma 1:7
 kookosrasva 3:5
 korkea lähilyönti 2:14
 korkea-aktiivinen jäte 4:5
 korkea-aktiivinen ydinjäte 4:5
 kova vehnä 3:8
 kova ydin 1:8
 kunnostettava alue 2:10
 kuppi 2:9
 kännykkä 2:23
 käsitevastine 1:19
 käytetty ydinpolttoaine 4:5
 käytöstäpoistojäte 4:5
 käännös 1:19
 käännösvastine 1:19
 laardi 3:6
 lapa 2:12
 lapa—varsi-kulma 2:12
 lasitus 4:8
 lavan kaltevuus 2:12
 lavan kulma 2:12
 lento 2:15
 lentomatka 2:15
 lie-kulma 2:12
 liiallinen alijäämä 1:7
 lippu 2:9
 lipputanko 2:9
 lipun tasalla 2:17
 lobbi 2:14
 lobby wedge 2:11
 loppusijoitus kallioiloihin 4:9
 loppusijoitus merisedimenttiin 4:11
 loppusijoitus savikerrostumiin 4:11
 loppusijoitus suolaesiintymiin 4:11
 loppusijoitus syviin poranreikiin 4:11
 LVI 2:23
 LVIA 2:23
 LVIS 2:23
 LVISA 2:23
 lyönnin kantama 2:15
 lyönti 2:13
 lyöntipeli 2:18
 lyöntipinta 2:12
 lähentyminen 1:7
 lähentymiskriteerit 1:7
 lähentymisohjelma 1:7
 lähentymisperusteet 1:7

lähestymislyönti 2:13
lähestymisputtaus 2:14
MAI 2:24
maila 2:11
mailapoika 2:19
mailapussi 2:13
mailareppu 2:13
mailasarja 2:11
mailatyttö 2:19
maitorasva 3:5
makaronivehänä 4:24
margariini 3:6
matala lähilyönti 2:14
matala-aktiivinen jäte 4:4
matala-aktiivinen ydinjäte 4:4
matkamikro 2:23
matkapuhelin 2:23
matkatietokone 2:23
matkatietotekniikka 2:23
matkaviestintä 2:23
merkkari 2:13
merkkausnasta 2:13
miuku 2:24
monenkeskinen investointisopimus 2:24
monimedia 1:20
monityydyttämätön rasvahappo 3:8
moniviestin 1:20
muistikirjamikro 2:23
multimedia 1:20
muuntokurssi 1:6
nestemäinen voimalaitosjäte 4:7
nettotulos 2:18
nostokulma 2:12
nousukulma 2:15
nukka 2:9
nuklidien erotus 4:8
näkyvä rasva 3:6
ohilyönti 2:14
oliiviöljy 3:5
ongelmajäte 4:4
osallistujamaat 1:8
ote 2:15
paikallissäännöt 2:19
paluu 2:10
par 2:17
pelimaksu 2:19
peliväylä 2:9
perhepakkaus 1:20

PGA 2:19
pienvirtausbalometri 2:23
piilorasva 3:6
pitchi 2:14
pitching wedge 2:11
pitkäaikaisvarastointi 4:9
poikkeusmaat 1:8
pro 2:19
pro shop 2:19
pudottaminen 2:16
puhekeskustelu 3:24
puhepäätekeskustelu 3:24
puhutori 3:24
pull 2:16
pulli 2:16
puolikarheikko 2:9
puoliraffi 2:9
purkujäte 4:5
push 2:16
pushi 2:16
pusku 2:24
puskurirahasto 1:8
putoamisjälki 2:17
puttaus 2:13
puttausmaila 2:11
putteri 2:11
putti 2:13
puu 2:11
puumaila 2:11
päätekeskustelu 3:24
radio 1:20
radioaktiivinen jäte 4:4
raffi 2:9
raha-asiain komitea 1:10
rahakomitea 1:10
rahaliitto 1:5
rahapoliittinen komitea 1:10
rakennusautomaatio 2:23
rangaistuslyönti 2:18
rasva 3:4
rasvahappo 3:8
rasvaseos 3:6
rauta 2:11
rautamaila 2:11
ravintorasva 3:5
referenssiskenaario 1:7
reikä 2:8
reikäpeli 2:18

reikäväli 2:8
reikä yhdellä lyönnillä 2:18
rengas-a 2:24
riittokasetti 1:20
riittopakkaus 1:20
riittopatruuna 1:20
riittosäiliö 1:20
runasaktiivinen jäte 4:5
runasaktiivinen ydinjäte 4:5
rypsiöljy 3:5
saatto 2:15
salkkumikro 2:23
scratch-pelaaja 2:17
semiraffi 2:9
sentti 1:5
setti 2:11
sisämarkkinat 1:5
sisääntulo 2:10
sivuvesieste 2:10
slaissi 2:16
slice 2:16
Slope-järjestelmä 2:17
SSS 2:17
stanssi 2:14
suljettu stanssi 2:14
suora stanssi 2:14
svingi 2:15
svingipaino 2:12
sweet spot 2:12
swingweight 2:12
sylimikro 2:23
säätöpakkaus 1:20
taakseviesti 2:15
takeaway 2:15
taksamerkki 2:24
tali 3:4
talotekniikka 2:23
talous- ja rahaliiton kolmas vaihe 1:7
talous- ja rahaliitto 1:5
talvisäännöt 2:19
tarjontatekniikka 2:24
taskumikro 2:23
tasointi 2:17
tasointiluku 2:17
tekstitori 3:24
televisio 1:20
termivastine 1:19
testaaminen 4:24
testata 3:24; 4:24
testi 4:24
throughswing 2:15
tiedon valtatie 1:20
tii 2:8; 2:13
tiius 2:14
tiiuspaikka 2:8
tilapäinen vesi 2:10
toppaus 2:16
toppi 2:16
transmutaatio 4:9
trans-rasvahappo 3:9
tulokortti 2:13
turve 2:17
tyyydyttymätön rasvahappo 3:8
tyyydyttynyt rasvahappo 3:8
työntö 2:24
tähdätä 2:14
ulosmeno 2:10
upotus 2:12
vakaus- ja kasvusopimus 1:7
vakaussopimus 1:7
valuuttakurssimekanismi 1:9
varapallo 2:13
varsi 2:11
vasta-arvot 1:6
vastine 1:19
vertailupelaaja 2:17
vesieste 2:10
viheriö 2:9
voi 3:6
voimalaitosjäte 4:5
vähäaktiivinen jäte 4:4
vähäaktiivinen ydinjäte 4:4
välivarastointi 4:8
väylä 2:9
wedge 2:11
ydinjäte 4:4
ydinjätteen loppusijoitus 4:9
yhdeksästoista reikä 2:10
yhteinen raha 1:5
yhteismarkkinat 1:5
yhtenäisvaluutta 1:5
äänikeskustelu 3:24
äänipäätekeskustelu 3:24

SUMMARIES

TSK's silver jubilee

This year it will be 25 years since TSK was founded. To celebrate it we will organize a terminology seminar in the end of October. We will also publish a book on the joys and sorrows of terminology work.

However, we will not just party throughout the jubilee year, but we'll have to work hard, too. In this spring we will finish a big job of collecting 20 000 terms for the Eurodicautom term bank. We are also participating in three different projects of the EU's Multilingual Information Society (MLIS) programme: Nordterm-Net, TDCnet and WebIT/EF-COT. National work includes e.g. updating TEPA term bank and our internal term bank, term service and a project on social welfare and health concepts.

How can translators and interpreters benefit from terminology work?

The theory of terminology has traditionally emphasized normative terminology work which means e.g. harmonized terminology. However, terminology work connected with translation and interpretation describes the actual language usage, and it takes into account other LSP expressions than just terms, e.g. phrases.

Terminology work can help translators and interpreters to understand the special field in question. Before texts can be translated or interpreted, translators or interpreters must understand the terms and concepts behind the terms.

With the use of concept analysis and concept systems they can better deal with something that is new to them.

Terminology work may also facilitate data acquisition and management. Translators and interpreters may use term sources, e.g. term banks and special field glossaries, more efficiently and evaluate the reliability of sources if they are familiar with the principles and methods of terminology work. And once saved, the terms will not disappear and be forgotten.

Terminology work can also be used as a tool for quality assurance. It will improve quality by making sure that terms are used coherently. It is valuable especially in large translation assignments and projects where there are many translators.

A great deal of time in translation is spent in solving term problems. Although terminology work takes time, it will save time in the long run because it will speed up translation. It will also make it easier to train new translators because every new translator doesn't have to start from zero, but can use already existing terminologies.

Term service enquiry

A term service enquiry was made in the end of 1998 in order to study the status and facilities of TSK's term service. The persons doing term service were interviewed, and an enquiry was sent to a sample of TSK's members and EU's translators and terminologists. Information was also gathered from the Swedish Centre for Technical Terminology (TNC)

and statistics were made from those term service answers that are saved in electronic format.

Almost all clients who answered were content with the availability and quickness of the service. However, the EU translators wanted term suggestions and they thought that TSK should contact experts if the needed term is not found in TSK's sources. Most of the respondents felt that the term service is either very important or important.

TSK's terminologists thought that the quality of their answers was quite good, but they felt that it is difficult to give term suggestions. In order to help terminologists to give quality answers and perhaps term suggestions it is recommended that cooperation with subject field experts is increased.

The term service has received 400 – 500 questions yearly. The most asked language is English (49%), the second is Swedish (29%), then come German and French.

TNC offers term service to its clients on quite similar principles as TSK. The biggest difference is that TNC covers about 40% of its costs by government subsidies.

Two major problems were clearly visible in the enquiry. One was that the time actually used for the term service is longer than the time charged from it, and the other was that the costs of the term service greatly exceed the income received from it. Because clients already now feel that the prices are high, it is not possible to raise them. In fact, the only way to improve the financing of the term service is to obtain public funding.

WebIT/EFCOT

WebIT/EFCOT is a new international project belonging to the MLIS programme. The WebIT part of the project will focus on collecting multilingual terminology

used in the localisation of software in a web-based database. TSK participates in the EFCOT (European Forum for Computer Terminology) part, which will seek to establish work groups giving recommendations on new ICT (Information & Communication Technology) terms in the participating countries.

The EFCOT project is based on the idea of the Joint Group for Swedish Computer Technology. Different expert groups work for it and give recommendations on such new ICT concepts that are not yet clearly defined and that lack native designations. In EFCOT this model will be extended: after the recommendations are ready on the national level, the concept descriptions will be translated into English with the objective of harmonizing the contents of the descriptions. The recommendations will be placed on the web site of the EFCOT group, and they can be searched for and used by all users free of charge.

TDCnet

TSK participates in the TDCnet project of the European terminology documentation centres (TDC). The TDCs have remarkable collections of literature and electronic publications on terminology, but the bibliographical details are scattered in different places. The TDCnet's aim is to harmonize the bibliographical databases of these TDCs and gather the information in an electric library on the Internet. So the participating TDCs can offer users more complete information on terminology and term resources.

On the TDCnet site users can find information on whether there are vocabularies on a given special field and in a certain language. In addition, the site will include information on e.g. terminological organizations, events, training, research and standardization. TSK's role is to guarantee that there will be termi-

nological information in Finnish and about Finland in the European Network of TDCs.

Currency vocabulary

The third stage of EMU has started and a new currency, euro, has been born. Although the national currencies are giving way to euro, they are still used as before in everyday life. People will also talk about them long after the transition period. Therefore TSK has compiled a small vocabulary of currencies.

Literature

Glossary on the Finnish Government

The glossary includes 136 key concepts on the Finnish system of government. The terms and their definitions together with notes are given in 13 languages:

Finnish, Swedish, Danish, English, German, Dutch, French, Spanish, Portuguese, Italian, Greek, Estonian and Russian.

Taloussanasto

The first edition of this vocabulary of economy was published in 1974. This new edition is already the seventh, revised edition, and it includes e.g. terms connected with the EU. The vocabulary includes more than 3000 Finnish terms related to economy and business economics and their descriptions. Term equivalents can be found in Swedish, English, German and French.

Terminfo index 1998

In this issue, there is an index of the articles published and topics dealt with in Terminfo last year.

TERMINFO

Kestotilauksena tilattu lehti tulee tilaajalle vuodesta toiseen ilman eri uudistusta, kunnes tilaaja joko lopettaa tilauksen tai muuttaa sen määräaikaiseksi. Tilauksen hinta on vuoden alussa voimassa oleva hinta, joka on painettu lehteen. Tilauksen voi keskeyttää ennen tilauskauden loppua joko puhelimitse tai kirjeitse. Peruutus on tehtävä vähintään kaksi viikkoa ennen uuden tilausjakson alkamista. Mikäli peruutus ei saavu määräaikaan mennessä, laskutetaan tilaajan saamat lehdet irtonumerohintaan sekä peruutuksen aiheuttamat kulut 30 mk. Tilausehdot löytyvät jokaisesta numerosta.

TILAUKSET

- ◆ puh. 9800-2599 (ilmainen puhelu)
- ◆ faksi (09) 566 0353
- ◆ postitse tällä kupongilla (Postimaksun olemme maksaneet puolestasi.)

Kyllä, tilaan Terminfo-lehden

- kestotilauksena hintaan 180 mk
 vuositilauksena hintaan 195 mk

Maksajan tiedot

Nimi	
Yritys/yhteisö	
Lähiosoite	
Postinumero ja toimipaikka	
Puhelin	Asiakasnumero
Päiväys, allekirjoitus ja nimen selvennys	

Lehden saaja (jos eri kuin maksaja)

Nimi	
Yritys/yhteisö	
Lähiosoite	
Postinumero ja -toimipaikka	
Puhelin	

Oy Edita Ab
maksaa
posti-
maksun

Oy Edita Ab
Aikakauslehdet

VASTAUS-
LÄHETYS
Sopimus
00043/1
INFO 750

00003 HELSINKI

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS RY (TSK) CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI RF

Tekniikan Sanastokeskus tarjoaa erikoisalojen termistöön, sanastoihin ja sanastotyöhön liittyvää tietoa ja asiantuntijapalveluja. TSK:n päätoimintamuotoja ovat sanastoprojektit, termipankki ja termipalvelu.

TSK julkaisee Terminfo-lehden ohella erikoisalojen sanastoja ja sanaluetteloita. Nämä tallennetaan yleensä myös suora-käyttöiseen termipankkiin TEPAan.

TSK:n kirjastossa on laaja kokoelma eri alojen sanastoja, sanakirjoja, sanastoluonnoksia ja sanastostandardeja. Kirjasto on avoinna arkisin klo 8.30–16.00.

TSK on perustettu 1974, ja sen jäseninä on yrityksiä, liikelaitoksia, käännöstoimistoja ja aatteellisia yhdistyksiä. TSK tekee tiivistä yhteistyötä sekä jäsenistönsä että muiden sanastotyöstä kiinnostuneiden yhteisöjen kanssa.

TSK:N YHTEYSTIEDOT:

osoite Albertinkatu 23 A 12
 00120 Helsinki
puhelin (09) 2709 1060
faksi (09) 608 859
sähköposti tsk@tsk.fi, terminfo@tsk.fi
Internet <http://www.tsk.fi>

Termipalvelu (maksullinen ei-jäsenille)

puhelin (09) 608 876
faksi (09) 608 859
sähköposti termipalvelu@tsk.fi